

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/13/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7114206407
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ludvika Bodnárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7114206407.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci starostlivosti súdu o maloletú C. B. nar. XX.XX.XXXX zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach dieťaťa rodičov X. B. nar. XX.X.XXXX bývajúcej v K. na B. ulici č. XX zastúpenej Advokátskou kanceláriou S., s.r.o. so sídlom na Bajzovej ulici č. 2 v Košiciach a M. B. nar. X.XX.XXXX bývajúceho v K. na T. ulici č. XX v konaní o nariadení predbežného opatrenia o úprave styku starých rodičov Y. B. nar. XX.X.XXXX a K. B. nar. XX.X.XXXX s maloletou C. obidvaja bývajúci v K. na T. ulici č. XX zastúpených JUDr. Timeou Švarcovou advokátkou so sídlom Advokátskej kancelárie v Košiciach na Pražskej ulici č. 4 o odvolaní starých rodičov proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č.k. 11P 41/2014-46 z 1.12.2015 takto

rozhodol:

Mení uznesenie tak, že upravuje styk maloletej C. so starými rodičmi B. Y. a K. každú párnú stredu v mesiaci od 15:00 hod do 18:00 hod. s tým, že starí rodičia prevezmú mal. C. B. nar. XX.XX.XXXX pred bytovým domom, kde matka dieťaťa býva a na tom istom mieste po skončení styku dieťa vráti a s tým, že prvé dve stretnutia sa uskutočnia za prítomnosti matky.

Matka je povinná v súdom určenom čase mal. dieťa pripraviť a odovzdať starým rodičom a po skončení styku dieťa prevziať.

Potvrdzuje výrok, ktorým v prevyšujúcej časti návrh starých rodičov zamietá.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením predbežne upravil styk starých rodičov s maloletou C. B. nar. XX.XX.XXXX tak, že sú oprávnení stretávať sa s maloletou každý tretí týždeň v mesiaci v stredu od 16:00 hod. do 18:00 hod. za prítomnosti matky. Predbežné opatrenie vydal podľa § 102 ods. 1 O.s.p. s odôvodnením, že z dokazovania už vo veci samej, je zrejmé, že medzi účastníkmi pretrváva nevraživosť vo vzťahoch predovšetkým matky dieťaťa, jej o tca voči starým rodičom. Nevyliešené konflikty medzi nimi ako aj medzi samotným otcom a matkou sa prenášajú aj na maloleté dieťa, preto dospel k záveru, že stretávanie sa so starými rodičmi z otcovej strany bude pozitívne vplyvať predovšetkým na mentálny vývin a psychiku maloletého dieťaťa. S prihliadnutím na skutočnosť, že v styku maloletého dieťaťa so starými rodičmi otca došlo k dlhodobej prestávke, konajúci súd považoval za vhodné upraviť styk raz mesačne v stredu od 16:00 hod. do 18:00 hod. každý tretí týždeň v mesiaci za prítomnosti matky.

Proti tomuto uzneseniu podali v zákonnej lehote odvolanie starí rodičia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne. Navrhli, aby odvolací súd zmenil nariadené predbežné opatrenie tak, že starí rodičia sú oprávnení stretávať sa s maloletou C. B. do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej každý týždeň v stredu od 15:00 hod. do 19:00 hod. kedy maloletú prevezmú v mieste bydliska maloletej a styk bude realizovaný bez prítomnosti matky. Súčasne žiadali uložiť matke maloletej podrobiť sa odbornému

poradenstvu z dôvodu narušenia riadnej výchovy maloletej. Vyslovili presvedčenie, že uznesenie súdu prvého stupňa je zmätočné a nevykonateľné. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia ako celku vyplýva z nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia, pretože výrok rozhodnutia je vzhľadom na zistený skutkový stav nevykonateľný. Poukázali predovšetkým na znalecký posudok vypracovaný súdnym znalcom PhDr. Z. H., ktorý v závere znaleckého posudku upozornil matku maloletej a jej otca, aby v záujme zdravého psychického vývinu maloletej zmenili svoj negatívny postoj voči osobe otca maloletej a starým rodičom zo strany otca a neprenášali negatívne pocity voči týmto osobám aj na maloletú. Vyslovili presvedčenie, že konanie súdu musí byť v súlade so zákonom a musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Rozhodnutie súdu musí spĺňať formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na prvky vykonateľnosti, zrozumiteľnosti, určitosti, jasnosti a súladu jeho skutkových a právnych dôvodov vo vzťahu k výroku rozhodnutia. Vytkli konajúcemu súdu, že z uznesenia nie je zrejmé, ako súd postupoval vo svojich úvahách pri určení styku so starými rodičmi, ak určil, že styk má byť uskutočnený za prítomnosti matky. Napriek tomu, že znalec potvrdil negatívny vplyv matky na maloletú vo vzťahu k otcovi a starým rodičom, napriek tomu tento negatívny vplyv súd neodstránil, ale naopak, ponechal ho aj pri styku so starými rodičmi. Takéto rozhodnutie súdu preto nemá žiadnu oporu v doteraz vykonanom dokazovaní a ani nemá žiadnu oporu vo výsledkoch vykonaného znaleckého dokazovania. Uviedli, že očakávali od súdu vykonanie takých vhodných opatrení, ktoré by eliminovali negatívny vplyv matky a jej otca voči navrhovateľom, aby si mohli začať zdravo budovať vzťah k maloletej, ktorý je pod vplyvom matky úplne deformovaný. Styk starých rodičov s maloletou konajúci súd zaťažil prítomnosťou matky, ktorá nemá ochotu žiadnej komunikácie so starými rodičmi otca a nikdy maloletú psychicky nepripraví, aby si začala budovať, resp. obnovila pozitívny vzťah aj k nim, starým rodičom. Zdôraznili skutočnosť, že matka, odkedy bola maloletá zverená do jej osobnej starostlivosti je zodpovedná za jej výchovu a duševný vývoj a bolo jej povinnosťou maloletú vychovávať tak, aby mala pozitívny vzťah predovšetkým aj k svojmu otcovi, ako aj k ostatným členom širšej rodiny, ako sú starí rodičia, čo matka doteraz neurobila, naopak, správala sa tak, že vypestovala u maloletej výrazný negatívny vzťah k starým rodičom. Zdôraznili, že nikdy z ich strany neprišlo voči maloletej k takému konaniu, ktoré by mohlo spôsobiť, resp. vyvolať strach zo stretnutia. Naopak, počas trvania manželstva to boli práve oni, ktoré sa snažili a vždy boli matke nápomocní pri výchove maloletej, s maloletou sa stretávali a vzťahy neboli konfliktné. Poukázali na veľmi silnú citovú väzbu matky na svojho otca, ktorému pravdepodobne pomáha aj finančne a svojim správaním vychováva maloletú len k pozitívnemu vzťahu k jej otcovi. Z uvedeného dôvodu sa preto javí, že aj pod týmto vplyvom si matka nevie predstaviť a nemá záujem, aby maloletá mala aj iné citové väzby na iných svojich príbuzných. Tento postoj matky považujú za neprimeraný a predovšetkým výrazne škodlivý na ďalší psychický vývoj maloletého dieťaťa.

K odvolaniu starých rodičov sa písomne vyjadrila matka maloletého dieťaťa. Navrhla, aby odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne. Poukázala na závery znaleckého posudku, z ktorého je zrejmé, že maloletá má pozitívnu väzbu len ku nej a k jej otcovi. Práve preto považuje svoju prítomnosť pri styku za nevyhnutnú. Vyslovila presvedčenie, že styk so starými rodičmi bez jej prítomnosti by bol pre maloletú obzvlášť stresujúci, najmä s prihliadnutím na jej negatívny postoj k starým rodičom. Súčasne zdôraznila, že znalecký posudok vypracovaný v konaní vo veci samej považuje za posudok vypracovaný v prospech starých rodičov zo strany otca a nezohľadňuje najlepšie záujmy maloletej. Preto v konaní vo veci samej žiadala, aby bol vypracovaný kontrolný znalecký posudok. Poukázala aj na vyjadrenie V. C. T., psychologičky, ktorá odporučila, aby sa styk riešil zatiaľ len za prítomnosti matky.

K odvolaniu starých rodičov sa písomne vyjadril aj otec matky maloletého dieťaťa, na ktoré však odvolací súd neprihliadol, nakoľko starý otec nie je účastníkom predmetného konania.

Kolíznym opatrovníkom sa písomne k odvolaniu starých rodičov nevyjadril.

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa § 102 ods. 1 vety prvej O.s.p. ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Podľa § 76 ods. 1 písm. f/ O.s.p. predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby niečo vykonal, niečo sa zdržal alebo niečo znášal.

Predbežné opatrenie predstavuje jeden zo zabezpečovacích inštitútov v civilnom procese a jeho zabezpečovacia funkcia sa prejavuje najmä v schopnosti zabrániť dočasnou a provizórnou úpravou nepriaznivým následkom, ktoré by mohli pred začatím konania alebo už v začatom konaní nastať. Pri nariadovaní predbežného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení, a to z dôvodu, že nariadenie predbežného opatrenia má dočasný (predbežný) charakter. V dôsledku toho sa nezisťujú všetky skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia a skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z toho dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o predbežnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 120 a nasl. O.s.p.). Pre nariadenie predbežného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Preukázanie alebo aspoň osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie predbežného opatrenia sa posudzuje podľa obsahu návrhu a k nemu pripojených, prípadne dodatočne predložených listín. Takýto postup súdu predpokladá platnú právnu úpravu (§ 115 ods. 1 O.s.p. a contrario, § 75 ods. 7 O.s.p.) sledujúca tým dosiahnutie účelu právneho inštitútu predbežného opatrenia, ktorým je rýchle a pružné riešenie situácie vyžadujúce okamžitý zásah súdu. Ak by v konaní o nariadenie predbežného opatrenia bolo potrebné trvať na požiadavke riadneho vykonania a hodnotenia dôkazov, mohol by byť účel tohto procesného inštitútu zmarený, pretože základnými znakmi predbežných opatrení sú ich dočasnosť a provizórnosť. Najmä atribút provizórnosti je potrebné mimoriadne vyzdvihnúť, lebo už zo samotného označenia „predbežné opatrenie“ vyplýva, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi účastníkmi a že nariadením predbežného opatrenia nezískava jeden z účastníkov silnejšie postavenie, nezískava práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne a hlavne predbežne upravuje určitý okruh vzťahov. Vo veci starostlivosti súd u o maloleté deti nevyhnutnosť nariadiť predbežné opatrenie je potrebné posudzovať vždy z hľadiska záujmu maloletých detí, ktorý je prioritný.

Odvolačný súd preskúmal uznesenie v napadnutom výroku spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k odlišnému záveru, ako súd prvého stupňa, a to predovšetkým v určení rozsahu styku starých rodičov s maloletým dieťaťom a otázky prítomnosti matky pri realizácii styku.

Podľa § 25 ods. 5 Zákona o rodine, ak je potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami.

V uvedenom odseku zákonodarca v súlade s čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa zakotvil možnosť úpravu styku dieťaťa s blízkymi osobami, a to najmä vtedy, keď má maloleté dieťa už raz nadviazané s nimi citové väzby. Uvedenú problematiku rozoberalo aj rozhodnutie R 63/65, podľa ktorého pri rozhodovaní o tom, či a za akých podmienok možno uložiť rodičom povinnosť strpieť, aby sa ich dieťa stýkalo s inou osobou, ktorá nežije s nimi v spoločnej domácnosti, ktorej dieťa nie je zverené do výchovy, treba vychádzať z toho, že tu ide o určité obmedzenie rodičovských práv. Súčasná práva úprava, ktorá plne rešpektuje záujem dieťaťa ako prvoradé hľadisko akceptuje, že dieťa môže mať ku svojim starým rodičom alebo iným príbuzným silné citové väzby, tieto osoby môžu pomáhať pri jeho výchove už od malička ak dieťa je na nich citovo naviazané a prerušenie stykov s nimi by mohlo narušiť stabilitu výchovného prostredia, jeho duševný a citový rozvoj a pod.. Záujem dieťaťa však nie je pri úprave styku s blízkymi osobami jediným kritériom. Druhým kritériom je to, že tento styk vyžadujú pomery v rodine. Odvolačný súd pri vyhodnotení relevantných skutočností vo vzťahu k predmetu konania dospel k takému právnomu záveru, ako súd prvého stupňa, že v danom prípade starí rodičia osvedčili danosť nároku na

nariadenie predbežného opatrenia, avšak nestotožnil sa s rozsahom úpravy styku a predovšetkým sa nestotožnil s prítomnosťou matky pri realizácii styku práve s prihliadnutím na rodinné pomery v danej rodine. Tieto pomery tak, ako vyplýva z doteraz vykonaného dokazovania sú značne konfliktné a tak, ako aj zo znaleckého posudku vyplynulo, maloleté dieťa je po rozvode rodičov a odsťahovaní sa matky zo spoločnej domácnosti ku svojmu otcovi veľmi silne citovo naviazané na matku a starého otca zo strany matky, ktorý s nimi v spoločnej domácnosti. Dieťa je matkou výrazne vedené len k citovému vzťahu ku nej a jej otcovi. Odvolací súd poukazuje aj na závery znaleckého posudku vyhotoveného súdnym znalcom, ktorý konštatoval, že súčasne negatívny vzťah maloletej k otcovi a starým rodičom z otcovej strany je spôsobený priamym i nepriamym ovplyvňovaním jej osoby zo strany matky a starého otca zo strany matky, pričom nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by mali brániť stretávaniu sa maloletej so starými rodičmi. Naopak, stretávanie sa so starými rodičmi, u ktorých nebolo zistené žiadne negatívne správanie, ktoré by bolo v neprospech maloletej, resp. by zle vplývalo na psychiku maloletej, môže výrazne pozitívne ovplyvniť mentálny vývoj maloletej, a to už aj s prihliadnutím na vzdelanostnú úroveň obidvoch starých rodičov a ich bezúhonnosť. Zdôraznil, že obidvaja starí rodičia majú všetky predpoklady, aby ich stretnutia s maloletou pozitívne ovplyvnili jej ďalší osobnostný vývin. Odvolací súd poukazuje v tejto súvislosti aj na samotné hodnotenie starej matky a starého otca, kedy súdny znalec starú matku vyhodnotil ako extravertovane socializovanú osobu, spoločenskú, prístupnú, zhovorčivú, autoritársky konformnú (ovplyvnená jej minulým zamestnaním), schopnú racionálne a účelne riešiť rôzne situácie bez vytesnenia emócií. Uviedol, že má dobré fungovanie mentálnych bŕzd a kognitívno-percepčné schopnosti sú kvalitné. Neboli zistené žiadne známky psychotickej, neurotickej alebo organickej symptomatológie. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd dospel k záveru, že za daných okolností je dôvodné upraviť styk starých rodičov s maloletým dieťaťom, čo bude predovšetkým len v prospech maloletého dieťaťa, prispeje k rozšíreniu jeho intelektuálnych a psychických obzorov a rozšíri citové naviazanie nielen na svoju matku a starého otca z jej strany, ale aj na starých rodičov zo strany otca. Preto odvolací súd z uvedených dôvodov zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že upravil styk starých rodičov s maloletou každú párnú stredu v mesiaci od 15:00 hod. do 18:00 hod. Starí rodičia v určený deň a čas prevezmú maloletú pred bytovým domom, kde matka dieťaťa býva a na tom istom mieste po skončení styku dieťa vráti a s tým, že prvé dve stretnutia sa uskutočnia za prítomnosti matky. Podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. odvolací súd potvrdil výrok súdu prvého stupňa, ktorým zamietol návrh starých rodičov v prevyšujúcej časti týkajúcej sa podrobenia sa matky odbornému poradenstvu z dôvodu narušenia riadnej výchovy maloletej. V tejto časti považoval návrh starých rodičov v rámci konania o nariadenia predbežného opatrenia za nedôvodný a o tomto návrhu bude rozhodnuté na základe dôsledne vykonaného dokazovania vo veci samej.

Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.